

Fotograf Jesper Karlsson

1/60

Några bilder några ord

Förord

Det var egentligen tänkt som en webbsida för min nya studio och mitt arbete inom film och fotografi. Men då jag samtidigt läste några fantastiska böcker på en läsplatta, blev det istället något som kan liknas vid en bok.

Boken vänder sig till dig som kan tänkas beställa bilder av mig, privat eller i din profession. Oavsett vilket, så är det bättre för oss båda om du förstår grunderna inom fotografin när vi sätter igång. Vårt samarbete blir troligtvis roligare om vi känner varandra som människor, därför berättar jag en del om mina egna erfarenheter och reflektioner i samband med respektive fototillfälle.

För att på ett begripligt sätt illustrera vad jag tycker är viktigt har jag valt ut några av mina favoritbilder och skrivit lite korta anteckningar kring dessa. Både vad man kan tänka på som beställare inom olika genrer men också hur du själv som amatörfotograf kan utveckla ditt skapande. Jag ger även tips om hur skulle kunna dra fler fördelar av att presentera snygga bilder, i jobbet eller privat.

Titeln 1/60 anspelar på en av de vanligaste slutartiderna, speciellt vid arbete med kraftfulla blixtsystem. Det är också en gränsdragning då, jag för den här boken valt ut 60 favoritbilder av mycket varierande karaktär.

Ett tips är att ladda ner den här boken på din telefon och titta i den när du inte har något bättre för dig.

Vi ses i studion!

/Jesper Karlsson

Ljuset

Benämningen fotografi härstammar från de grekiska orden phos och graphis. Foto används även i ordet fotosyntes och betyder alltså...ljus! På latin heter samma ord lux. Grafi betyder "pensel" och används även i vår tids "grafitti", att måla.

Att fotografera är alltså att måla i ljus!

Det finns hundratals hjälpmedel som vi fotografer använder för att arbeta med ljuset; reflexskärmar, blixtar, opalskivor och andra typer av diffusorer.

Vill du själv ta bättre bilder är det här du skall börja, att lära dig mer om ljuset. Även den bästa av kameror ger svarta exponeringar i en mörk garderob.

Fotografiet

Är man blyg, rädd eller osäker kan det bli svårt att lyckas med de mer närgående bilderna. Jag inbillar mig ofta att jag egentligen inte är på platsen, att jag är osynlig. Förmodligen har jag skämt ut mig en hel del genom åren. Genom att stå på ställen man inte förväntas stå, tagit mig till platser jag inte borde varit på, och försatt mig i situationer som ibland varit krångliga att ta sig ur.

Fotografiet är i mina ögon ett så viktigt historiedokument att det mesta kan ursäktas. Det är min starka tro att det är var och ens skyldighet att medverka i bilder och delge nästa generation om hur verkligheten ser ut idag.

Fritt fram att ta för sig alltså!

Motivet

Det som präglar de flesta fotografer är glädjen av att jaga nya motiv. Det är inte för inte man "skjuter av en bild".

I jakten gäller det att vara försiktig, förtroendeingivande, lyhörd, uppmärksam och framför allt ärlig.

Det här tillfället dök upp när jag gjorde en annan plåtning på Skinnarviksberget. Denna lille kille stod och tittade på som om jag var en galning från en annan planet.

Ibland är det betraktaren som är det bästa motivet!

Ögonblicket

När det händer så händer det och tillfället kommer sällan tillbaka. Vid arbete i fält gäller det att känna sin utrustning och snabbt kunna hitta de idealiska inställningarna.

Vilket kamerafabrikat man väljer är av underordnad betydelse. Vet du inte hur du snabbt skall framhäva dina motiv har kanonbilden snart sprungit ifrån dig.

Om man för alla bilder i den här boken lägger ihop alla de hundradelar som kamerans slutare varit öppen, då kommer man faktiskt att få ihop en hel sekund! Det gäller alltså att vara på alerten när det händer grejer.

Bakgrunden

Hur mycket av bilden täcks egentligen av huvudmotivet? Nej, oftast är det bara en bråkdel av bilden som upptas av dig, din familj eller vad det är du för tillfället vill avbilda. Val av bakgrund och hur man belyser denna är mycket viktiga ingredienser för en lyckad bild. Desto större oskärpa, eller mindre ljus som faller på bakgrunden, desto mer framhävs huvudmotivet. Välkomponerade bilder innefattar en stor hänsyn till bildytans alla delar. I det här fallet så finns en rörelse i bakgrunden vilken verkligen viftar fram modellen.

Nu är det inte många som har lagt märke till elefanten i bakgrunden, men rörelsen gör sitt till ändå. Att det sedan är en man jag placerat framför elefanten gör att detta fotografi skiljer sig från de modebilder vi är vana att se.

Bakgrundsoskärpa

Ett välanvänt sätt att lyfta fram ditt huvudmotiv är att sätta övriga delar av bilden ur fokus, att göra dem oskarpa.

Vad är då genvägen för skapa en sån här, många gånger fantastisk, bakgrundsoskärpa? Jo: använd ett teleobjektiv, gärna 80mm eller längre. Starta sedan kameran i läget Av (bländarförval). Ställ in bländaren till objektivets lägsta värde; f1.8, f2.8, f4.0 eller något i den stilen. Du vill alltså öppna bländaren så mycket det går och ta in mycket ljus. Se sedan till att avståndet mellan kamera och huvudmotiv är kort, mycket kortare än sträckan mellan motivet och bakgrunden. Experimentera sedan med välbelysta motiv och bakgrunder. Du är snart i hamn!

I bakgrunden ovan ser vi reklamen vid Picadilly Circus.

IT'S ABOUT TIME: MAKE IDEAS COME TO LIFE

OPPORTUNITY

CUFFLINKS CLOSE UP BY JESPER KARLSSON

Reklambilden

Reklambilder möter oss överallt och skiljer sig från alla andra bilder på ett specifikt sätt: budget! En reklambild förväntas lyfta försäljningen av dina produkter till nya höjder. Där produktbilden fungerar mer som en identifikationsbild i en katalog, skall reklambilden skapa affärsavslut och ge bekräftelse åt den befintliga kunden.

Reklambilder kräver god planering med många kundmöten, strikt genomförande och minutiös efterbehandling.

Förstoring

I många situationer behöver vi lyfta fram små vackra motiv som är svåra för standardutrustningen att göra rättvisa. Det kan vara exempelvis vara smycken, industridetaljer eller som i det här fallet en insekt. För att verkligen kunna komma nära så använder jag de senaste makroobjektiven på marknaden. Det är sällan utrustningen gör hela skillnaden men när det gäller makrofotografering är det stor del av sanningen.

På bilden ser vi en gräshoppa vilken användes som en del i ett Photoshop projekt. På föregående sida ser vi en extrem närbild av samma individ. Gräshoppan ovan är placerad på ett bakgrundsbelyst fotobord med ytterligare tre lampor som huvud- och fyllnadsljus.

Barn

Få motiv är mer tacksamma att arbeta med än barn. Den oskuldsfullhet och glädje de utstrålar lägger en fantastisk grund för otroliga bilder.

När man fotograferar barn är därför kunskapen om ljussättning och fototeknik extra belönande. Med de rätta valen så är man i stort sett garanterat extremt bra resultat.

Knäpp era barn så ofta ni kan. Snart är de vuxna!

Porträtt

Med tanke på hur ofta vi idag visar våra porträtt och profilbilder, är det häpnadsväckande hur få som lägger ner något arbete på dem. Ansikten är så fantastiskt unika att varenda ett går att fånga i ett härligt uttryck.

Här gäller det att ha riktigt starkt ljus. Låt sedan fotografen belysa de delar du är nöjd med, resten låter man falla i skugga.

Voila! Även det mest svårflörtade motivet blir nöjd.

Okända vänner

Under några år bodde jag i olika delar av Asien, främst då i Thailand. Thailändare är fantastiskt sugna på att vara med i bild. Min teori till denna poseringsvillighet är att de Thailändska kungarna alltid varit fotointresserade och ofta ses med en kamera runt halsen. Sen har thailändaren svårare att se problem än vad andra har. På gott och ont.

Det gäller som fotograf ett närma sig människor snabbt men med stor respekt. På nolltid skall du bygga upp ett förtroende med personen. Jag tror det här är någonting som man har i sig, att vid behov våga spexa lite med okända vänner.

Det här porträttet avbildar en trädgårdsmäster i Chiang Dao, norra Thailand.

Självporträtt

Om du finner tipsen i den här boken inspirerande har du snart en kamera i handen mest hela tiden. Du blir sällskapets fotograf. Efter några år kommer du börja sakna dig egen nuna i alla fina bilder. Kom därför ihåg att med jämna mellanrum blanda in din egen person i dina kompositioner. Att använda stativ och tids- eller fjärrutlösare är ett sätt, att använda speglar är ett annat kul trick som inte bara inkluderar dig själv i bilden utan också kan skapa intressanta effekter i andra bilder.

De här stora flinen är fångade på Blakes Hotel i London, samma kväll som jag friade till min älskade Johanna. Hon sa ja!

Rekvisita

För att skapa en stämning, befästa miljön eller förstärka budskapet använder vi rekvisita. Näst efter ljuset skulle jag säga att dessa föremål har en stor betydelse för att skapa starka bilder. Tänk er Che Guevara utan basker? Det ligger i fotografens uppgift att regisera bilder innan vi tar dem. Att tydligöra situationen genom att använda lösa föremål är en metod. Vad förstärker "beach" mer än en surfbräda?

Desto mer otänkbart att bäras privat, desto coolare blir det ofta i bild: lek med cowboyhattar, sportutrustning och andra saker. Gör en tur på vinden eller garaget så skall du se att du hittar rekvisita som gör att dina bilder sticker ut betydligt mer. På professionell nivå är detta något som planeras in tidigt i processen och som är av största vikt.

Glädje

Det kanske enklaste sättet att misslyckas i sitt arbete är att tappa glädjen för det man gör. Vad vi än gör, så måste vi prioritera att ha en trevlig dag. I vårt fall kanske det inte är det enklaste. Kanske skall en ormfobiker plåtas med en Python. Kanske skall motivet rulla i lera en halv dag. Tidigt sällas surpupporna bort.

Bra modeller är glada skitar. Glada skitar blir bra på bild!

Verktygslådan

Förmodligen så kommer du inte att engagera assistenter det kommande året. Då kan det vara värdefullt att plocka ihop en egen liten verktygslåda att ha med när du plåtar. Med kniv, sax, silvertejp och fiskelina löser man det mesta. En liten stege är en nödvändighet för att kunna variera bildvinklar.

Att stoppa ner rengöringsmedel kan vara ännu viktigare för bildresultatet. Med Ajax ser du till att motiven är skinande blanka vilket besparar dig många timmars efterbehandling. Det är också bra att ta bort oönskade skäggstubb med hyvel snarare än i Photoshop.

En svets inte nödvändigt, men jag vill ändå visa hur den fungerar som ljuskälla. Tagen en regnig dag vid Sthlm-C.

Assistans

Det är lätt hänt att fotografen får hela äran för en vacker bild. Många gånger är det dock fler inblandade i processen; sminköser, stylist, frisör, assistent, retuscherare och konstnärliga ledare. Vid stora arbeten blir listan lätt längre; chaufför, elektriker, snickare och målare.

Det är kul att jobba med alla dessa kompetenser och det kommer att ta dina bilder till nya nivåer. Att knyta ihop ett bra gäng som tillsammans planerar och genomför en plåtning kommer också ställa högre krav på dig själv och bidra till din utveckling inom fotografin.

Var inte rädd för att ta hjälp!

Reseskildringar

De flesta av oss gillar att resa. Vi längtar och trånar. Har en lista med platser vi vill besöka. Det är kanske därför så många annonskampanjer kopplar ihop sina budskap med en speciell destination. Tropiska stränder säljer solresor, Arktis isbjörnar säljer halstabletter.

Jag har rest mycket alltid haft kameran i bagaget; från Europas alla storstäder till New York, San Francisco och Las Vegas. Från Jerusalem och Röda Havet till Hong Kong, Colombo och Peking. Nyhetens behag är ofta en rejäl inspiration till grymma bilder.

Nödvändigtvis behöver inte resan gå så långt utan även nästa tågstation kan bjuda på oväntade bildmotiv.

Studio

Till skillnad från exempelvis sport-, natur- och reportagefotografering, så måste man i studio skapa hela bilden från noll. En optimal studio har inget naturligt ljus, så redan där har man en stor uppgift i att modellera fram en bra ljusbild.

När vädret tillåter flyttar vi fotografer gärna ut hela studioutrustningen men får det hela att se rätt spontant ut. Många de bästa bilderna du ser är därför svåra att ta med enbart en dugglig kamera. Ett stort krux är väderfaktorerna varför man önskar en miljö utan vind, regn och växlande molnighet. Desto större studio, desto färre begränsningar.

På bilden ovan ser du hur jag placerar motiven i förhållande till ljuskällorna. Som studio tjänar för tillfället ett 800 kvm stort ridhus. Resultatet ser på nästa sida.

Husdjuren

Nu har vi kommit till avdelningen äkta kärlek! Här hittar du verkligen modeller som ställer upp och som aldrig tröttnar. Faktum är att om man själv har tålamod, så kommer djuren inte komma på andra tankar innan du själv är nöjd. Se bara till att ha gott om godis till hands!

Några av historiens mest berömda bilder porträtterar husdjur. Det beror kanske på den förutsättningslösa kärlek vi tar och ger våra extra familjemedlemmar.

På Edeby Gård i Mariefred har jag en av landets få djuranpassade studios. Vill du använda en elefant i din bildkomposition, då är det mig du skall höra av dig till!

Copyright © Jesper Karlsson

Edeby Gård

När du fotograferar kommersiellt så vill du ha maximal flexibilitet. Du vill ha möjligheter att ta produktbilder och porträttfotografier. Du vill kunna montera dina bakgrunds-fonder och köra in stora motiv som bilar och traktorer i vädersäkrad miljö. Att ha utrymme för kranar eller en skylift är inte heller helt fel.

I Mariefred har jag turen att förfoga över enorma ytor. Ridhuset på 800 kvm använder jag för de smutsiga jobben. De 2 000 kvm i 1890-tals ladan på bilden ovan erbjuder fantastiska miljöer och en takhöjd på över 15 meter!

Edeby gård ligger knappa timmen söder om Stockholm. Om du har svårt att ta dig hit kan vi gärna mötas och planera dina bilder i min lokal i huvudstaden.

Natur

Det är som tidigare påpekats solen som ger oss det ljus vi behöver för att producera våra bilder. Men naturen bjuder också på oslagbara motiv att fånga på bild. Tyvärr är naturen inte enbart spektakulär utan också ofta grym och hänsynslös. En oslagbar kombination för att fånga människors intresse.

Jag tog den här bilden någon timme efter det att tsunamin slog till i Nai Harn där jag för tillfället hade min studio.

Under de kommande dagarna tog jag de enda bilder jag ångrar att jag någonsin tagit. De satt kvar på näthinnan i flera år.

Copyright © Jesper Karlsson

Harsljuset

När jag trodde att jag börjat förstå ljuset och hur det förändras över dagen, från morgon till kväll, vid moln och vid regn, då var det dags att ta på sig grodmansdräkten. Wow! Prata om en helt annan verklighet! Vatten är ungefär 800 gånger tätare än luft och därför bryts det infallande ljuset vid vattenytan. Under ytan ser allt lite större och lite konstigare ut.

Vatten filtrerar bort ljusets färger. Rött försvinner redan efter några meter, sedan försvinner gult och sedan grönt. Blått ljus färdas längst i djupet vilket är den bakomliggande orsaken till att Marin är namnet för just en mörkblå nyans.

Det ser ni även i fotografiet ovan. Det är en blå bild av mig med filmutrustning under en inspelningen i Röda Havet.

Röda Havet

Det är som dykare jag haft de mest fantastiska naturupplevelser. Fisk är helt ovana vid människor och har inte någon naturlig rädsla för oss. Det gör att man ständigt är omgiven av tusentals olika arter, varenda en av dem med en imponerande darwinistisk egenskap som har hållit arten vid liv. Vissa av dem kan man till och med kramas med, muränor är kanske favoriterna för dykledare att vänjas vid att matas för att sedan låta dykgruppen kela med dem.

Utav de hav jag dykt och filmat i måste jag säga att Röda Havet är min favorit. Till skillnad från många ställen med en reflekterande sandbotten på 70 meters djup, så är Röda Havet ofta bottenlöst. Svarta bråddjup, raviner och stup gör att kamerabelysningen får en härlig svart bakgrundsfond.

Reportage

Under min tid i Thailand så vistades jag bland annat 3 månader i ett buddhistiskt tempel. Tidigt fattade munkarnas heliga tatueringar mitt intresse och det blev många fina bilder därifrån. Sak Yant, som tatueringarna kallas, är buddhistiska mantran vilka görs med såväl svart bläck som med en färglös olja.

Ett starkt minne från mina sista dagar i Asien är när munkarna ville välsigna min avfärd. Numera bär jag en stor osynlig tatuering på min vänstra underarm. Det känns rätt eget.

El Born

När jag flyttade ifrån Asien var jag fortfarande inte säker på att Sverige verkligen var platsen för mig. Jag bosatte mig därför en period i El Born, vilket är namnet på de kreativa kvarteren i Barcelona. Hemmaarena för konstskapare som Picasso, Dali, Gaudi och Miro är detta en av världens absolut främsta platser att hämta inspiration ifrån.

Att låta sig inspireras är viktigt. Bläddra bland och använd andras bilder när du försöker hitta din egen manér. Den konstnär som blivit mest känd för att blanda foto och konst är kanske Man Ray, som experimenterade friskt med negativen.

Bilden ovan visar en spiraltrappa ritad av Antoni Gaudi. Den återfinns i kyrkan La Sagrada Família, Barcelona.

Friläggning

Skall du visa dina produkter i en webbshop eller i en tryckt katalog så kanske det är snyggast om motivet är helt frilagt? Vi använder speciella friläggningsbord vid fotografering samt programvara som Photoshop för att nå bästa resultat. När man väl har ställt in utrustningen på rätt sätt så går det ofta snabbt att fotografera en stor volym. I det här fallet så har vi frilagt ett museiföremål, kraniet från världens enda kända vita gorilla.

Googla honom, han var fantastisk: Snowflake + Gorilla.

Var det länge sedan du fotograferade din produktkatalog är det kanske hög tid att göra det nu?

Varumärket

Bara för några år sedan var varumärkets inverkan på omgivningen rätt så okänd utanför reklambranschen. Idag vet alla hur viktigt det är att vårda sitt varumärke. Detta gäller inte längre bara företag och produkter, utan även för många individer som faktiskt är både ett varumärke och också någon form av produkt.

Att ha kontroll över bildmaterial och bildkvalitet blir viktigare för varje dag. Vi använder alltid den senaste och bästa tänkbara tekniken för att fånga och förbättra bildresultatet.

NOSTRANO

Presentation

Det är en sak att ta ett fotografi och en helt annan sak att presentera bilden. Kanske vill man rama in den med en snygg passpartout, eller kanske vill man använda den för en annonskampanj. Möjligheterna att presentera dina alster är många; konstupställningar, skivomslag, webbsidor, produktkataloger, böcker, årsredovisningar eller varför inte en ljusskylt som i bilden på föregående sida? Bara fantasin sätter gränser.

Vill du ha hjälp med framkallning eller kanske med att skapa en kampanjsajt för webben så har jag lång erfarenhet och många samarbetspartners. Jag är också bra på typografi och står bakom flera kända logotyper, bland andra home.se, Lo Scudetto, Global Cuts och Nostrano.

Stockholm

Även fast jag de senaste åren funnit att jag trivs bäst i naturen så är jag i grund och botten en Stockholmsgrabb. I Stockholm är jag född och uppvuxen och det är här jag har spenderat den största delen av mitt liv.

Det gör att varenda vy, varenda gatstump och byggnad sitter i ryggmärgen. Det är även här jag har de flesta vännerna vilka ofta är ovärderliga när man behöver ha tillgång till speciella miljöer, lokaler eller utkikspunkter.

Motivrikedomen är fantastiskt i alla storstäder och Stockholm är inget undantag. Ta en långpromenad med kameran och du kommer hem med många guldkörn!

Rörlig bild

Film och video kan tyckas vara intimt besläktat med stillbildsfotografiet, men riktigt så är inte fallet. Rörligt har så många fler dimensioner; ljudet, tempot och rytmen. Även om ljuset är lika viktigt inom filmen, så sätter man det på helt olika sätt, med helt olika tekniker. För en stillbild behöver man ljus i en bråkdel av sekund och kan då smälla på med mycket kraftiga blixtrar. I en filmscen skall ljuset ligga i flera sekunder, och motiven rör sig över hela bildytan.

Själv har jag jobbat mer med inspelning, ljudmix och klippning än vad jag gjort med stillbild. Bildrutorna ovan är ett bra exempel på hur man skapar medryckande sekvenser.

Se filmen här: <http://www.globalcuts.com/cuba/supers8>

Bildbyrån Global Cuts

När jag inte är ute och träffar beställare, producerar film eller fotograferar, så driver jag bildbyrån Global Cuts. Global Cuts har kunder i över 100 länder och i snart sagt alla USAs delstater med användare som HBO, CNN, The Late Show och Animal Planet.

Genom Global Cuts har jag erfarenhet och lösningar för många licensfrågor och vi kan också hjälpa till att hitta de arkivbilder du eventuellt behöver.

*Vill du se mer av vårt material klicka du här:
<http://www.globalcuts.com>*

Det här är Jesper

Jag började arbeta som kamerassistent på TV redan 1994. Sedan dess har jag producerat film, video, stillbild och webbsajter i egna och andras bolag. 1996 startade jag Multimediacomponenten AB vilket jag år 2000 sålde för att istället grunda Global Cuts AB.

I början på 2000-talet hade jag förmånen att resa några år och jag tog då mycket undervattensvideo och hoppade en hel del fallskärm. Efter att ha blivit hemspolad från Asien har jag rotat mig i Södermanland och jobbar både för kunder i Stockholm samt i den egna studion i Mariefred. Jag är medlem i SFF, Svenska Fotografers Förbund.

Du når mig på telefon 070-652 46 48 eller via e-mail:
jesper@globalcuts.com